

Беседа Владике Артемија у Недеља сиропусну 2019. године у манастиру Светог Архиђакона Стефана у Ариљу

У име Оца и Сина и Светога Духа!

Ево браћо и сестре, налазимо се на прагу Светог великог Ускршњег поста, периода у години када је Црква одредила да се појачаном молитвом, појачаним постом, светом тајном покајања, исповести и причешћа припремимо за дочек светог и радосног празника Васкрсења Христовога, да бисмо га чисте душе и тела могли дочекати и Њему се радовати.

Али овај пост телесни који почиње сутра понедељком, имао је пре себе један други пост, пост духовни који је Црква почела пре двадесетједан дан. Са четири припремне недеље којима нас је духовно припремала света Црква да достојно дочекамо и издржимо до краја овај телесни пост. Јер само телесни пост уздржања од неке врсте хране, без тога духовнога садржаја, духовнога поста, не значи много. А Црква нас је припремала на тај начин што је четири недеље пред почетак поста износила пред нас неке примере који могу да нас окрепе и оснаже, да на путу Божјем истрајемо и да пост издржимо.

Прва припремна недеља, сећате се добро сви, била је Недеља митара и фарисеја. Она два човека која су дођоше у цркву: један фарисеј, а други цариник, митар. И како су се Богу молили то ви све знате. Та два човека представљају две врсте људи: оне који имају добра дела, али само спољашња као фарисеј, а немају унутрашњу духовну садржину. Зато се он пред Богом хвалио својим делима:поред свега нисам као остали људи -

разбојник, блудник, пијаница или као онај митар иза мене што стоји. Значи он се Богу хвалио, а није од Бога тражио ништа, био је презадовољан самим собом.

А онај други митар. Дакле, овај фарисеј, символ првога и највећег греха - греха гордости, јер он се, уствари пред Богом гордио својим добрим делима.

Насупрот њему постоји једна врлина из које све остале ничу - то је смирење. Гордост на једну страну; смирење на другу страну. Јер овај митар цариник, цариници су увек били, па и данас омражени сталез у народу, јер су сабирали порезе за државу, а уз то узимали и за себе, па их је народ презирао. Овај цариник није имао чиме да се похвали, и није требао да се хвали, али је имао унутрашњу духовну садржину. Јер вели, стајаше у позадини храма, не смеде да подигне очи своје к небу да се моли, него гледајући у земљу, ударао се у груди своје и изговарао само једну кратку молитву: *"Боже, милостив буди мени грешноме!"* И Господ завршава ову Своју поуку - овај, дакле, цариник отиде кући својој оправдан, а не онај први фарисеј који се хвалио и гордио.

То су те две ствари на које морамо да пазимо ако хоћемо да нам света Четрдесетница, свети Велики пост буде на корист и на спасење.

Друга припремна недеља беше прича о ономе блудноме сину који је уствари представник целог рода људскога, јер сви смо ми мање-више заблудели синови. Јер каже се у црквеним молитвама нема човека да живи, а да не греши. И овај млади човек који је узео пола имања очевога што њему припада и потрошио по другим земљама живећи беспутно како каже

Јеванђеље. Он је постао и пример свима нама, пример покајања, јер када је био запао у велику беду, прену се, дође к себи, а до тада он је био вансебан. Био је као у неком лудилу, није знао шта се са њим дешава. А сада дође к себи и одмах сагледавши свој положај у коме се налази, поче да се каје: *"Ето, колико је слугу код оца мога, имају хлеба у изобиљу, а ја овде умирем од глади."* Када је дошао себи, поставио је питање - шта да радим? И донео је одговор: знам шта ћу чинити, устајем и идем к оцу моме, па ћу му рећи сагрешних небу и теби и све оно што ви већ знате. И што је рекао, то је и учинио: устао и пошао своме дому и своме оцу. И гле, отац га угледа издалека. Како га је спазио издалека? Зато што је отац знао да ће се он кад-тад вратити дому своме. Знао је чак којим ће се путем вратити - оним којим је и отишао у бели свет. Зато га је и угледао издалека, изашао пред њега, загрлио га, опростио му све, тако да је он постао пример искреног и пуног покајања. Да би се човек покајао, мора прво да дође к себи, тј. да сагледа своју духовну страну, да сагледа своје грехе, своју грешност, своје недостојинство и онда да се пред Богом смири и покаје.

Трећа недеља, Недеља Страшнога суда. Црква износи пред нас догађај са краја ове наше историје која се завршава Страшним судом. Подсећам вас да се припремамо за тај дан, за тај моменат када Господ долази по други пут да суди живима и мртвима. И да је та припрема, уствари, управо зато је и овај пост одређен да бисмо се за то припремали.

А данас, данас је четврта недеља пред пост, припремна недеља. Она се посвећује догађају изгнања Адама из Раја.

Дакле, прошла недеља била је о завршетку овога света и века, а данас о почетку свега. Адам, наш праотац и прамајка Ева, они су живели у Рају. Имали су свега у изобиљу, али имали су и једну заповест, скромну, малу заповест: можете да једете од свих плодова рајских, али са једнога дрвета, са дрвета познања добра и зла да не једете, јер ће те умрети ако будете јели.

И поред свег тог изобиља, они погазише пост који им је Бог одредио. Јер то уздржање од тога плода са једнога дрвета, био је уствари врста поста постављеног пред Адама и Еву. И они погазивши ту једину заповест, заповест о посту, беху изагнани из Раја и за њима врата Раја затворена. И Бог им је рекао да ће у зноју своје зарађивати кору хлеба да се прехране. Тако је било, тако је до данас.

Али шта нам управо хоће да каже света Црква данашњим подсећањем на пад Адама? Хоће да нам каже да је Рај за човека закључан нарушавањем поста, а да тај исти Рај можемо да отворимо држањем поста. Пост је уствари кључ којим отварамо рајска врата и у који нас Господ поново прима и уводи.

Господ је и сам постио четрдесет дана, пре Њега Мојсије и многи други пророци постили су сваки на свој начин. А Црква је одредила да сада пред Васкрс, највећи хришћански празник, постимо седам недеља целих.

Народ често не схвата, мисли да је пост само припрема за Причешће, па пости прву недељу, некако издржи, дође причести се и врати се кући и настави по староме, настави да ради оно што су Ева и Адам урадили, да крше заповест о посту. Па можда и пред Васкрс сете се да и задњу недељу препосте. Али то није пост, то није хришћанска врлина, то није Црква

тако установила. То личи на човека или на људе, који хоће да саграде мост преко реке и онда саграде један метар са једне стране, један метар са друге стране реке. И то назову мост. Да ли преко тога моста може неко да пређе реку? Не може. Тако и пост који се прекида, који се не држи у целини, није нам на спасење, него на духовну пропаст. Зато Црква је поставила ове четири недеље да нас духовно припреми и уведе у свету Велику Четрдесетницу у овај Велики часни пост.

Нека би нам Господ дао снаге да сви препловимо овај пост, ову морску пучину без бродолома, тако се и у црквеним песмама каже. И да дођемо у тихо пристаниште Васкрсења Христовога да бисмо на крају када пођемо одавде били достојни да нас васкрсли Господ прими у Царство Своје Небеско и да нам дарује живот вечни. И да тамо и ми са свима Светима који су пре нас живели и Богу угодили да славимо Пресветога Господа васкрслога Христа са Оцем и Духом Светим у све векове и сву вечност. Амин.

Нека је срећан и благословен почетак поста, и нека дарује снаге да опростимо на почетку поста сваки своје пријатељу, сроднику ако га је неко нечим увредио. Данас у Јеванђељу се каже: *"Ако опростите грехе другима и Бог ће вама опростити. Ако не опростите један другоме ситне грехе које човек човеку чини, неће ни Бог вама опростити."* Нека нам то буде звезда водиља кроз ових седам недеља, да умолимо Христа васкрслога да нам дарује живот вечни сада и увек и у векове векова. Амин.

Наздравље и спасење.